

Udvalget finder derimod, at der er behov for at ændre eller formalisere de gældende udpegningsordninger til de forskellige former for bibeskæftigelse, der *indebærer tvistløsning*, og hvor den enkelte dommer i dag udpeges af hvervgiverne eller parterne i sagen i fællesskab, dvs. navnlig bibeskæftigelse i almindelige voldgifter, faglige voldgifter, offentlige råd og nævn samt private klage- og ankenævn.

Udvalget foreslår en ordning, hvorefter det altid er domstolene, der skal udpege dommere til de typer af bibeskæftigelse, der *indebærer tvistløsning* uden for domstolene. Dette vil kunne medvirke til at sikre spredning af biindtægterne og til at eventuelle habilitetstvivil som følge af direkte henvendelse fra sagens parter/hvervgivere til konkrete dommere undgås.

På de områder, hvor det allerede i dag er bestemt ved lov, hvordan dommere skal udpeges til tvistløsning, er det i loven bestemt, at udpegningen foretages af domstolene eller andre efter indstilling fra domstolene. Dette gælder bl.a. udpegningsordning af dommere til de særlige domstole, dvs. til Den særlige Klageret, Arbejdsretten og tjenestemandsrätterne, samt til visse offentlige råd og nævn. Da de gældende lovbestemte ordninger således er i overensstemmelse med udvalgets forslag, foreslår udvalget ikke ændringer heri.

Udvalget foreslår, at der for *almindelige voldgifter* og for *faglige voldgifter* indføres en ordning, hvorefter det er en retspræsident eller en anden dommer efter en generel bemyndigelse fra vedkommende retspræsident, der står for udpegningsordningen af den enkelte dommer til en voldgiftssag. Ordningen indebærer, at parter i en voldgiftssag, der ønsker at benytte en dommer som opmand i voldgiftssagen, skal rette henvendelse til en retspræsident (eller anden dommer) for at få udpeget en dommer til sagen.

Udvalget anfører, at den foreslåede udpegningsordning i praksis kan fungere efter to forskellige modeller:

1. *Præsidentmodellen*, hvor en retspræsident – på grundlag af en anmodning fra sagens parter om udpegningsordning af en dommer – udpeger den dommer, der skal behandle en bestemt voldgiftssag, eller
2. *Institutmodellen*, hvor en dommer efter en generel bemyndigelse fra vedkommendes retspræsident – ud fra en liste over dommere, der er til rådighed for den pågældende type voldgiftssager – udpeger den dommer, der skal behandle en bestemt voldgiftssag.

I forhold til den gældende retstilstand indebærer præsidentmodellen den stramning, at parterne ikke selv kan bestemme valget af den dommer, der skal behandle voldgiftssagen, men at et ønske om valg af en

eller flere bestemte dommere skal forelægges en retspræsident til nærmere vurdering og afgørelse.

Udvalget foreslår, at institutmodellen kan anvendes ved udpegningsordning til de almindelige voldgifter.

En sådan ordning er eksempelvis af betydning for udpegningsordning af dommere til voldgiftssager i Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed, hvor det allerede i dag er en højesteretsdommer, der som formand for præsidiets udpeger dommere til voldgiftssager blandt de højesteretsdommere og landsdommere, der er medlemmer eller suppleanter af præsidiets. Det er udvalgets opfattelse, at denne udpegningsordning bør kunne fortsættes med en generel bemyndigelse fra vedkommende retspræsident til formanden for Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed til at udpege dommere til voldgiftssager.

Også på andre områder end dem der behandles i Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed, kan der efter forslaget etableres en udpegningsordning efter institutmodellen. Dette kræver dog, at der etableres voldgiftsinstitutter, hvor en dommer er bemyndiget til at udpege dommere til voldgiftssager ud fra en liste over dommere, der er til rådighed for instituttet. En sådan institutionel udpegningsordning forestået af en dommer efter en generel bemyndigelse fra vedkommende retspræsident vil i givet fald kunne erstatte udpegningsordningen efter præsidentmodellen.

Præsidentmodellen kan efter udvalgets forslag anvendes i de tilfælde, hvor der ikke er etableret en institutmodel.

Den foreslåede ordning om udpegningsordning af dommere til voldgiftssager berører ikke udpegningsordningen af danske dommere ved et udenlandsk voldgiftsinstitut.

Efter udvalgets forslag kan institutmodellen endvidere anvendes ved udpegningsordning af dommere til de faglige voldgifter. Udvalget foreslår, at den dommer, der er formand for Arbejdsretten, inden for en nærmere afgrænset liste af dommere skal kunne udpege dommere til faglige voldgifter eller andre tvistløsningsorganer inden for det arbejdsretlige område. Arbejdsrettens formand skal have en generel bemyndigelse fra sin retspræsident til at forestå udpegningsordningen. Således som formandskabet i dag er varetaget i Arbejdsretten, vil det være en højesteretsdommer, der kommer til at forestå udpegningsordningen.

Udvalget anfører, at listen over dommere naturligt i første række vil bestå af de dommere, der er tilknyttet Arbejdsrettens formandskab. Hertil kommer dommere tilknyttet øvrige tvistløsningsorganer på arbejdsmarkedet, herunder f.eks. Forligsinstitutionen. Listen vil i øvrigt kunne bestå af dommere, som arbejdsmarkedets parter måtte finde det hensigtsmæssigt at pege